

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-10-26
Besvaras senast
2020-11-16

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:89 Krav för permanent uppehållstillstånd

Genom att anta lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige tog riksdagen de första stegen i ett paradigmskifte när det gäller synen på rättigheter och integration. Den tidigare synen på rättigheter som en väg till integration ersattes av en syn på rättigheter som en belöning för den som trots alla svårigheter lyckas integrera sig till den grad som lagstiftaren behagar.

De tydligaste exemplen på detta skifte är att rätten att leva med sin familj och att få permanent uppehållstillstånd gjordes avhängigt försörjningskrav.

För att omvandla sitt tidsbegränsade uppehållstillstånd till ett permanent uppställdes krav om ett arbete med villkor och lön enligt kollektivavtalsnivå. Att lägga så stor vikt vid arbete som grund för att få stanna i Sverige innebär en maktförskjutning till arbetsgivarens fördel som riskerar att få långtgående konsekvenser och öppnar för ett utnyttjande på arbetsmarknaden.

LO var mycket kritiskt mot förslaget i sitt remissvar och skrev bland annat: ”Sammantaget är problemen så omfattande att det går att ifrågasätta om förslaget är genomförbart.”

LO fortsätter: ”Förslaget liknar reglerna som finns för arbetstillstånd. LO:s erfarenheter från arbetstillståndssystemet visar att lagändringen från 2008 öppnade upp för ett omfattande missbruk av regelverket. Eftersom konstruktionen av nuvarande förslag liknar arbetstillståndsreglerna är en rimlig bedömning att nuvarande förslag kommer uppvisa en liknande problembild som den som finns för arbetstillståndssystemet.”

LO skriver också: ”Det föreslagna regelverket ger arbetsgivarna ett styrkeövertag. Det är arbetsgivarens roll att meddela Skatteverket om att anställningen påbörjats. Det är också endast arbetsgivaren som kan intyga anställningen i samband med kontroller. I praktiken kan arbetsgivaren i många fall avgöra om arbetstagaren ska stanna eller utvisas. Detta är ofta något som arbetsgivaren använder för att få arbetstagaren att acceptera låga och orättvisa arbetsvillkor.” Vänsterpartiet delar LO:s kritik.

Dessa förändringar medför en uppenbar risk för handel med anställningsbevis. Genom att göra arbete till det enda sättet att få permanent uppehållstillstånd

undergrävde regeringen flera av sina övriga reformer för att förbättra etableringen av nyanlända. Snabbspår, svenskundervisning och komplettering av utbildningar från hemländerna för att kvalificera sig för samma yrke i Sverige prioriteras ned bland nyanlända. I stället tar man första möjliga chans till anställning för att få stanna permanent i Sverige och få möjligheten att återförenas med sin familj, oavsett vilket jobb det gäller.

Det är ett slöseri med den kompetens som kommer till Sverige. Det leder också till undanträngningseffekter på arbetsmarknaden, där de med lägre utbildning kommer att få ännu svårare att få jobb.

När en ny asyllagstiftning ska tas fram, som ska ersätta den tillfälliga lag vi haft i snart fem år, vill regeringen ta ytterligare steg i denna riktning. Det ska nu bli ännu svårare att få permanent uppehållstillstånd, genom införande av språk- och samhällskunskapskrav.

All forskning och kunskap pekar på att den trygghet som följer av permanenta uppehållstillstånd och av att få leva med sin familj förbättrar hälsan samt möjligheten att etablera sig och integreras i samhället. Det saknas samtidigt stöd i forskningen för föreställningen att krav på språkkunskaper och liknande snabbar på integrationen.

Genom regeringens förslag tas ytterligare ett steg i paradigmskiftet avseende synen på rättigheter och integration. Ett sådant skifte får inte bara konsekvenser för dem som omfattas av det, utan för alla i samhället. Vänsterpartiet motsätter sig en sådan utveckling.

Mot denna bakgrund vill jag fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Vilka åtgärder vidtar ministern så att reglerna för uppehållstillstånd inte utformas på ett sätt som leder till dels en oönskad maktbalans på den svenska arbetsmarknaden till arbetsgivarnas fördel, dels försämrade förutsättningar för integration?

.....

Christina Høj Larsen (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders